

Jaarverslag 2017

Centrum voor Lokaal Bestuur
Den Haag
Maart 2018

Inhoudsopgave:

Inleiding blz. 4

Het CLB in 2017 blz. 6

- leden
- doel
- begroting
- bestuur
- medewerkers

Uitvoering jaarprogramma 2017 blz. 11

Activiteiten 2017 blz. 18

- onderzoek, advies en bemiddeling
- communicatie
- publicaties

Inleiding

2017 was het jaar van de dreun van de Kamerverkiezingen. Natuurlijk kostte het ook het CLB enige tijd om zich te herpakken. De partij deed dat via de Kiesvoordetoekomst-debatten. Het CLB richtte zich vooral op haar eigen leden. Met de naderende gemeenteraadsverkiezingen was het vizier nadrukkelijk gericht op de toekomst en stond het werk in het teken van de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen.

Door het verlies bij de Kamerverkiezingen heeft het partijbureau moeten reorganiseren en zijn er taken overgeheveld naar de neveninstellingen. Zo organiseert het CLB nu de volledige scholing voor politieke functies. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van het bijbehorende budget (0,3% van politieke inkomsten van de CLB-leden), dat nu naar het CLB gaat. Vooruitlopend op dit besluit hebben we als CLB de organisatie van de Schaperleergang overgenomen van het partijbureau. Dit hield eveneens in dat we de nodige irritaties die bij de gewesten over de gebrekkige communicatie moesten gladstrijken. Daarnaast heeft het CLB trainingen voor kandidaatstellerscommissies en natuurlijk de reguliere vakscholen verzorgd.

Omdat de Kamerfractie nog 9 zetels telt en een actieve inbreng vanuit de Kamer essentieel is, is het aantal netwerkbijeenkomsten teruggeschroefd. De reorganisatie op het partijbureau heeft er verder toe geleid dat de PvdA-werkgroepen meer toenadering zoeken en vinden bij het CLB. De in 2015 aan het partijbureau overgedragen nazorg ligt daarentegen nagenoeg stil.

In 2017 hebben we fracties op diverse onderwerpen ondersteund met politieke instrumenten zoals schriftelijke vragen, moties en initiatiefvoorstellen. In december is het laatste papieren nummer van *Lokaal Bestuur* verschenen. Met het oog op de toekomst heeft het CLB gekozen om volledig digitaal te gaan. In de tweewekelijkse digitale editie van *Lokaal Bestuur* zal net als in het verleden de nadruk op de inhoud en lokale praktijk liggen. Door artikelen, filmpjes en ander materiaal actiever te verspreiden via Twitter, Facebook en mijnCLB hopen we het bereik verder te vergroten.

In de personele formatie zat het niet mee. Twee medewerkers raakten langdurig ziek en een gewaardeerd medewerkster nam in juli afscheid om te gaan promoveren. Op dit soort momenten komt de kwetsbaarheid van een kleine organisatie als het CLB aan het licht. Dit werd nog eens versterkt doordat het in 2016 door het partijbureau ingevoerde ledenadministratiesysteem CRM niet naar behoren functioneerde. Hierdoor hebben we het gehele jaar geen zicht gehad op onze inkomsten en op eventuele betalingsachterstanden van onze leden.

Ondanks deze tegenslagen en het verlies bij de verkiezingen waren er zeker ook lichtpuntjes. Zo werd het jaar afgesloten met een zeer geslaagd Festival van het Binnenlands Bestuur. De combinatie van het Festival met de afsluiting van de Schaperleergang bleek een gouden greep. Ruim 250 bezoekers luisterden geboeid naar de Wibautlezing van Tom van der Meer.

Het CLB in 2017

Leden

Per 31 december 2017 telde het CLB in totaal 1367 leden. Dit aantal is als volgt onder te verdelen:

	2010	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017
Leden gebiedsgerichte commissies ¹	139	134	37	35	20	20
DB-leden, incl. voorzitters	25	23	12	11	8	8
Raadsleden	1372	1285	924	910	892	835
Wethouders	243	232	142	144	144	127
Burgemeesters, incl. waarnemend	112	97	92	90	84	71
Statenleden	110	107	104	63	61	62
Gedeputeerden	20	14	14	6	6	6
CdK's	3	3	3	3	2	2
Waterschappen, AB en DB	60	58	57	49	46	46
Buitengewone leden	42	103	136	155	169	190
Totaal	2112	2056	1521	1466	1432	1367

¹Voorheen deelgemeenten

Trend in het ledenaantal

De dalende trend van het ledenaantal gaat gestaag door. Het verlies onder de raadsleden is vooral te wijten aan de herindelingsverkiezingen. Hoewel het verlies in de herindelingsverkiezingen meeviel en in een enkel geval zelfs winst werd behaald, nam het totale aantal raadsleden in de fusiegemeenten af. Verder is het aantal wethouders met 17 afgenomen. Deze cijfers zijn niet 100% betrouwbaar vanwege de perikelen rond het CRM. De afstemming tussen CRM en mijnCLB blijft een voortdurende bron van zorg. Een nadere analyse van de cijfers laat zien dat er in het jaar 2017 meer wisselingen zijn geweest onder de wethouders. In totaal 7 wethouders zijn gestopt omdat het college viel of omdat zij geen vertrouwen meer hadden van de raad. 6 wethouders moesten stoppen vanwege herindelingen en 3 wethouders zijn geen lid meer van de PvdA, omdat ze hun contributie niet betaalden. Daar stond tegenover dat in 2 gemeenten wethouders toetraden tot het college. Per saldo komt dit neer op een afname van 14 wethouders. Ook het aantal burgemeesters blijft dalen. Ten opzichte van 2010 zijn dat er 41 minder.

Doel van het CLB

De vereniging stelt zich ten doel de sociaal-democratische beginselen in gemeenten, gebiedscommissies, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen.

Begroting CLB

Het CLB wordt bekostigd uit een deel van de aanvullende contributies van 3% van de PvdA-leden met een politiek inkomen op lokaal, regionaal of provinciaal niveau. 1,1% van het totale politiek inkomen is beschikbaar voor het CLB. Door tot 2018 steeds een onttrekking uit de algemene reserve te doen, is het ondersteuningsaanbod op peil gebleven. Sinds de invoering van het CRM in april 2016 is er geen zicht op de inkomsten uit de contributies van CLB-leden en zijn er tot oktober 2017 geen inkomsten meer bijgeboekt. Eventuele negatieve gevolgen zullen niet ten laste komen van het CLB. Hierover zijn in het najaar van 2016 afspraken gemaakt met het partijbureau. Hoe groot en wie er betalingsachterstanden hebben is onbekend. Door de problemen met CRM is de vroegtijdige signalering en benadering van leden met een betalingsachterstand tot stilstand gekomen.

Bestuur

Het bestuur van het CLB bestond 2017 uit de volgende personen:

<i>Functie</i>	<i>Naam</i>	<i>Voordracht</i>	<i>Functie</i>	<i>Vanaf</i>	<i>Einde</i>
Voorzitter	Leen Verbeek	ALV	Commissaris der Koning Flevoland	2009	
Penningmeester	Bert Cremers	Gewest Zuid Holland	Burgemeester Waddinxveen	2009	25-11-2017
AB lid	Michiel van der Linden	Gewest Groningen	Fractievoorzitter Leek	2017	
AB lid	Nieske Ketelaar	Gewest Friesland	Wethouder Smallingerland	2010	2-2017
	Vacature	Gewest Friesland			
AB lid	Bouke Arends	Gewest Drenthe	Wethouder Emmen	2017	
AB lid	Nora Azarkan	Gewest Flevoland	Fractievoorzitter Staten	2017	
AB lid	Laurens van de Velde	Gewest Overijssel	Fractievoorzitter Enschede	2015	
AB lid	Martien Louwers	Gewest Gelderland	Fractievoorzitter Arnhem	2012	
AB lid	Constantijn Janssen op de Haar	Gewest Utrecht	DB-lid waterschap De Stichtse Rijnlanden	2017	

AB lid/penningmeester	Ronald Vennik	Gewest Noord-Holland	Wethouder Velsen	2015	
AB lid	Ralph van Hertum	Gewest Zeeland	Fractievoorzitter Waterschap Scheldestromen	2016	
AB lid	Yusuf Celik	Gewest Brabant	Raadslid Tilburg	2015	
AB lid	Harry Leunessen	Gewest Limburg	Wethouder Landgraaf	2012	2-2017
	vacature	Gewest Limburg		2017	
AB lid	Carlos Gonçalves	Afdeling Rotterdam	Raadslid Rotterdam	2011	
AB lid	Marijn van Ballegooijen	Afdeling Amsterdam	Voorzitter geb.cie Amsterdam Zuid	2011	

Als lid van het partijbestuur was Randy Martens tot april 2017 adviserend lid. Manon Fokke was dat tot maart 2017 namens de Kamerfractie. Zowel het partijbestuur als de Tweede Kamerfractie heeft nog geen nieuwe adviserende leden aangewezen. De Tweede Kamerfractie is hiertoe niet overgegaan, omdat de fractie te klein is geworden.

Het CLB-bestuur heeft in 2017 drie keer vergaderd en het dagelijks bestuur is vier keer bijeen geweest. Op 25 november 2017 is de Algemene Ledenvergadering gehouden. In 2017 hebben Bert Cremers (penningmeester), Nieske Ketelaar (Friesland), en Harry Leunesse (Limburg) afscheid genomen van het CLB-bestuur. In alle gevallen was dat noodgedwongen, omdat ze stopten als wethouder of burgemeester. Nora Azarkan (Flevoland) en Bouke Arends zijn door de ALV benoemd tot lid van het algemeen bestuur. In 2017 heeft het bestuur naar haar samenstelling, taak en rol gekeken. Aanleiding daarvoor waren de vele wisselingen in het bestuur en de vraag of dit grote AB nog wel past bij de steeds kleiner wordende organisatie. Deze discussie wordt voortgezet na de verkiezingen van maart 2018.

Medewerkers

Het CLB wordt ondersteund door een kleine professionele staf bestaande uit:

- Jacqueline Kalk, secretaris, in dienst vanaf 1 januari 2010 (1 fte)
- Rosalie Bedijn, allround medewerker, in dienst vanaf mei 2016 (1 fte)
- Jan Erik Keman, communicatie en eindredacteur *Lokaal Bestuur*, in dienst vanaf augustus 2016 (1fte)

Uit dienst getreden in 2017:

- Naomi Woltring, medewerker scholing, in dienst vanaf maart 2016 en juli 2017 uit dienst (0,8 fte)
- Mieke de Wit, medewerker onderzoek en activiteiten, 1 augustus 2017 uit dienst (0,8 fte)
- Manon Westenbroek, medewerker scholing, in dienst vanaf 1 juni 2017 en 31 december 2017 uit dienst (0,8 fte).

Het CLB werkt met een vaste formatie van 3 fte (secretaris, eindredacteur en allround medewerker). De medewerker scholing is in dienst bij het CLB, maar werd in 2017 nog betaald uit het convenant over scholing tussen de PvdA en het CLB. De medewerker onderzoeken/zwangerschapsvervangning was tijdelijk op projectbasis. Naomi Woltring was tot april 2017 met zwangerschapsverlof. Van de staf zijn zowel Manon Westenbroek als Mieke de Wit langdurig ziek geweest.

Uitvoering jaarprogramma 2017

Onderstaand schema biedt een overzicht van de in 2017 uitgevoerde activiteiten.

Activiteitenoverzicht 2017

Netwerk	Bijeenkomsten uitgevoerd	Omvang doelgroep	Bereik	Doelstelling	Resultaat
Sociale Zaken	1 landelijke bijeenkomst Appgroep	Wethouders met Sociale Zaken in portefeuille		Kennis delen en ervaringen uitwisselen. Ontwikkeling relevante instrumenten (moties, schr. vragen)	Uitgevoerd: Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met bewindspersoon en woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Natuur en landbouw	1 landelijke bijeenkomst Appgroep	Woordvoerder s natuur en landbouw PS	8 deelnemers	Kennis delen en ervaringen uitwisselen. Ontwikkeling relevante instrumenten (moties, schr. vragen)	Uitgevoerd: Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met woordvoerders Eerste en Tweede Kamerfractie. Er is veel informatie via de app groep gedeeld.
Waternetwerk	3 landelijke bijeenkomsten	Leden van de waterschapbesturen	Gemiddeld 20 deelnemers per	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, toegankelijk maken best practices, ontwikkeling van het rode gezicht in het	Uitgevoerd: Kennis en ervaring werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met Kamerleden.

			bijeenkomst.	waterschapsbestuur.	
Fractievoorzitters G38	3 bijeenkomsten App groep	38	Gemiddeld 20 deelnemers per bijeenkomst	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Uitgevoerd: ervaringen uitwisselen, informatie delen, afstemmen met Kamerleden, strategie uitwisselen.
Gedeputeerden, dijkgraven en fractievoorzitters PS-oppositie	2 bijeenkomsten App groep	18	Gemiddeld 10 deelnemers per bijeenkomst.	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Uitgevoerd: ervaringen uitwisselen, informatie delen, afstemmen met Kamerleden. strategie uitwisselen. De dijkgraven zijn toegevoegd aan dit netwerk.
Oud-bestuurders	Geen bijeenkomst			Ervaringen uitwisseling, kennis delen, betrokkenheid bij de PvdA in stand houden.	Dit netwerk houdt zichzelf in stand. Het CLB heeft alleen een faciliterende functie. Het netwerk is dit jaar niet bijeengekomen. Na de GR2018 wordt er gekeken of er behoefte is weer bij elkaar te komen.
Samenwerkingsvormen tijdens GR18	1 bijeenkomst	Afdelingsbesturen	50	Informatieoverdracht over de voor- en nadelen van verschillende vormen van lokale samenwerking met andere partijen. In samenwerking met het partijbureau is hierover een schriftelijk advies opgesteld.	Uitgevoerd.

Regionale netwerken	Vraagafhankelijk			Kennis delen en ervaringen uitwisselen, toegankelijk maken best practices.	Er zijn diverse regionale bijeenkomsten uitgevoerd. Het CLB heeft hierin alleen een faciliterende rol.
Wethouders, Staten en waterschappers en Tweede Kamerfractie	1 x per jaar	220	53	Op inhoudelijke, actuele thema's informatie delen, bijpraten over landelijke ontwikkelingen en strategie uitwisseling met waterschappers, Statenleden, gedeputeerden en wethouders.	Uitgevoerd.
Burgemeestersdag	1 x per jaar	72	30	Netwerken, ervaringen uitwisselen, verdieping op relevante thema's.	Uitgevoerd.
Burgemeesterswerkgroep	2 x per jaar	7	5	Werkgroep is betrokken bij actuele ontwikkelingen rondom de functie en het orgaan burgemeester, en denkt mee in de opzet en uitvoering van de burgemeestersdag en ontmoeting met de Tweede Kamer	Uitgevoerd.
Wethoudersvak-	1 x per jaar	PvdA-	20	Bijscholing op relevante thema's	Uitgevoerd: 1 wethoudersvakschool/inspiratiedag.

school – inspiratiedagen		bestuurders		en vaardigheden	Thema: werk en inkomen.
Raadsleden vakschool	1 x per jaar	PvdA- volksvertegen- woordigers	48	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden. O.a. op het gebied van buurtrechten, voorjaarsnota (financiën) en de omgevingswet zijn workshops gegeven.	Uitgevoerd. De opkomst viel wat tegen, doordat veel raadsleden aan het einde van hun periode zitten.
Op Maat training	Vraagafhankelijk	CLB-leden	diverse fracties	Fracties door een op maat training op weg helpen met het fractiewerk, de onderlinge samenwerking en externe profilering.	Gerealiseerd.
Van Waarde Ambassadeurs	Bijeenkomst App groep	Van Waarde Ambassadeurs		Inspiratiedagen . Deze worden i.s.m. het partijbureau opgezet en uitgevoerd.	Uitgevoerd. De bijeenkomst in Leeuwarden heeft te weinig deelnemers om hiermee verder te gaan. Het partijbureau denkt na over de verdere voortgang rond de Van Waarde ambassadeurs.
Asscher bijeenkomsten	1 bijeenkomsten	20	Gemiddeld 15 deelnemers per bijeenkomst	Thematische sessies waarin met steeds een waarde van <i>Van Waarde</i> het onderwerp van gesprek is. Hoe kunnen we de Haagse en lokale praktijk beter op elkaar laten aansluiten? Hoe	Uitgevoerd. Ditmaal stond de verkiezingsuitslag en het versterken van het lokaal-landelijk netwerk op de agenda.

	App groep			zorgen we dat we elkaar versterken en lokale ideeën kunnen delen?	
Regionale arbeidsmarkt overleg	2 bijeenkomsten App groep	9	Gemiddeld 6 deelnemers per bijeenkomst	Wethouders denken met John Kerstens (na 15-3: Gijs van Dijk) na over hoe de regionale werkkamers kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de arbeidsmarktregio's.	Uitgevoerd.
Trainingen voor leden kandidaatstellings commissies	2 bijeenkomsten	60	40 / 20	Leden kandidaatstellings-commissies voorlichten over de procedure, de profielen en de gesprekken die met kandidaten kunnen worden gevoerd, vanuit het Van Waarde-profiel	Uitgevoerd.
Lokaal Bestuur	4 edities	CLB-leden, landelijke PvdA-volksvertegenwoordigers, PvdA-partijbureau, landelijke media en losse	1633 abonnees, Oplage van 1800 exemplaren	Informereren van lezers over activiteiten van het CLB, (politieke) ontwikkelingen in het lokaal bestuur (gemeente, provincie , waterschap), gevolgen van landelijke maatregelen voor lokaal bestuur en agenderen van urgente sociaal-democratische kwesties.	Gerealiseerd.

		abonnees			
Redactievergadering Lokaal Bestuur	4 per jaar App groep	8 redactieleden (alle bestuurslagen vertegenwoordigd)	n.v.t.	Inhoudelijke bespreking van afgelopen editie en nieuwsbrieven, ideeënitwisseling over nieuwe artikelen en koers van het blad.	Gerealiseerd.
CLBNieuws (Nieuwsbrief)	Ongeveer 20 x per jaar	CLB-abonnees, landelijke PvdA-volksvertegenwoordigers, PvdA-partijbureau, landelijke media en losse abonnees nieuwsbrief	1633 abonnees Lokaal Bestuur, 318 abonnees nieuwsbrief	Informereren van lezers over activiteiten van het CLB, (politieke) ontwikkelingen in het lokaal bestuur (gemeente, provincie , waterschap), gevolgen van landelijke maatregelen voor lokaal bestuur en agenderen van urgente sociaal-democratische kwesties	25 nieuwsbrieven gerealiseerd.
Jonge politici met ambitie	Leergang		20	Ervaringen en kennis - uitwisseling, competenties vergroten, platform, bijscholing op relevante thema's en vaardigheden.	Uitgevoerd. 4 bijeenkomsten.

Schaperleergang	Leergang	Aspirant raadsleden	175	In overleg met Partijkantoor heeft het CLB deze activiteiten overgenomen.	Uitgevoerd. De laatste centrale bijeenkomst is gecombineerd in de uitvoering met het Festival van Binnenlands Bestuur.
Festival van Binnenlands Bestuur, incl. Wibautlezing	1x per twee jaar	CLB-leden	105 (250 bij Wibautlezing)	Tweejaarlijkse festivaldag van het CLB met ruimte voor netwerken, informatie delen, ervaringen uitwisselen.	Uitgevoerd. De Wibautlezing werd uitgesproken door Tom van der Meer.

Activiteiten 2017

Onderzoek, advies, bemiddeling

Onderzoek

Het CLB voert regelmatig enquêtes uit om informatie te verzamelen rondom bepaalde onderwerpen, thema's of andere zaken. In 2017 is dat gedaan op het gebied van:

- de uitvoering van de ratificatie van het VN-verdrag voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking
- een ledentevredenheidsonderzoek
- vervolg best practices wethouders zorg
- in stand houden van kleine scholen
- bezuinigingen op de wijkverpleegkundigen
- besteding van de Klijsma gelden

Waar mogelijk en interessant worden de analyses en bevindingen van de enquêtes gepubliceerd in *Lokaal Bestuur* en de nieuwsbrief, en worden politieke instrumenten ontwikkeld en aangeboden.

Schriftelijke vragen en moties

Op het gebied van kinderen in armoede en de Klijsmagelden zijn er nieuwe (vervolg)-moties en schriftelijke vragen ontwikkeld. Verder werden er politieke instrumenten en moties gemaakt over de aanpak van schijnconstructies, payrolling en flexwerk, de bezuinigingen op de wijkverpleging, beschut werk, cao-onderhandelingen (specifiek ten behoeve van het VNG-congres) en speciaal voor de waterschappen geschreven moties.

Water als Rode Draad II

In 2017 is een vervolgonderzoek gedaan naar het politieke gehalte van de besluitvorming in de waterschapsbesturen. Daarbij is voor dezelfde onderzoeksmethode als in 2012 gekozen. Het onderzoek was deels een kwantitatieve analyse op basis van de stukken van 10 waterschappen, en deels kwalitatief met interviews met waterschapsbestuurders (AB, DB en dijkgraaf). Voor de begeleiding van het onderzoek werd een klankbordgroep samengesteld met daarin: Constantijn Janssen op de Haar, Jeroen Haan (beiden dagelijks bestuurder van een waterschap) en Jacqueline Kalk. De uitkomsten van de onderzoek zijn vastgelegd in een publicatie (digitaal) en openbaar gemaakt.

Databank wethouders

Het CLB beheert de databank voor kandidaat-wethouders van de PvdA.

Burgemeesters

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie heeft het CLB een groep burgemeesters bijeengebracht die werkzaamheden gaan vervullen in relatie tot het openbaar bestuur.

Advies

Het CLB wordt regelmatig door leden benaderd met vragen over het openbaar bestuur en het bedrijven van politiek op de verschillende bestuurslagen. Dit kunnen inhoudelijke vragen, procedurele vragen, praktische vragen of vragen over integriteit zijn.

Kommer en kwel

Het CLB neemt deel aan de Kommer en Kwel-aanpak. In fracties en afdelingen waar de gemoederen zo hoog zijn opgelopen dat bemiddeling of ingrijpen nodig is, zet het CLB deskundige partijgenoten in die helpen het conflict te voorkomen of op te lossen.

Overleggen bestuurdersverenigingen en ministerie van Binnenlandse Zaken

De bestuurdersverenigingen komen twee keer per jaar bijeen om ervaringen uit te wisselen en gezamenlijk op te trekken bij de discussies over de toekomst van het binnenlands bestuur, scholing en de positie van de belangenverenigingen en politieke partijen. Naast het overleg op het niveau van de voorzitters van de bestuurdersverenigingen is er ook een tweejaarlijks overleg met het ministerie en zijn er twee jaarlijkse overleggen met de belangenverenigingen.

Daarnaast denkt het CLB mee in de activiteiten van het ministerie op het gebied van diversiteit en aanzien van het ambt.

Netwerk weerbaar bestuur

Het CLB participeert in het netwerk weerbaar bestuur dat zich richt op de vergroting van de weerbaarheid van het openbaar bestuur, politici en ambtenaren in relatie tot criminaliteit, ondermijning en integriteit. Het netwerk valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

CLB-zoek

Veel kennis zit in de praktijk. Doormiddel van de databank CLB-zoek kunnen alle leden van het CLB elkaar op een eenvoudige manier vinden en gebruik maken van elkaars ervaringen en deskundigheid. Sinds 2014 is CLB-zoek zowel via MijnPvdA als via het ledenplatform MijnCLB te raadplegen.

Scholing

Onder het voorzitterschap van Hans Spekman is permanente scholing voor onze volksvertegenwoordigers en politici verankerd in de interne bereidverklaring van de PvdA. Hiermee werd een lang gekoesterde wens van het CLB gerealiseerd. Uitgangspunt is dat er voor elke functie een adequaat scholingsprogramma of programma van netwerkbijeenkomsten is. De inhoud wordt zoveel mogelijk met ervaringsdeskundigen ontwikkeld. Actuele ontwikkelingen zijn net als het vergroten van vaardigheden en werken aan je PvdA-profiel een standaard onderdeel van de scholingsactiviteiten. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het scholingsaanbod aan de CLB-leden lag bij het CLB. De PvdA en het CLB hebben hiervoor een convenant opgesteld dat jaarlijks wordt geëvalueerd.

Een belangrijke activiteit in 2017 was de Schaperleergang voor alle kandidaatraadsleden. Het CLB was verantwoordelijk voor de inhoud en heeft daarom voor de deelnemers een syllabus en voor de gewestelijke organisatoren een handleiding voor de organisatie opgesteld. Mede door de perikelen rond de reorganisatie in het partijbureau heeft het CLB uiteindelijk ook de organisatie overgenomen. De evaluatie van deze taakverdeling tussen CLB en PvdA is aanleiding geweest om de volledige verantwoordelijkheid voor de scholing voor (aanstaande) politici vanaf 2018 bij het CLB te beleggen.

Nazorg

In 2015 is dit overgenomen door het team beste mensen van het partijbureau. Door de invoering van het nieuwe CRM is de nazorg in 2017 stil komen te liggen. Over nazorg moeten in 2018 opnieuw afspraken worden gemaakt.

Overige overleggen binnen de PvdA

- Het CLB participeerde in het directeurenoverleg partijbureau en neveninstellingen
- De voorzitter van het CLB is adviserend lid van het partijbestuur en wordt in die rol bij afwezigheid vervangen door de secretaris
- Het CLB was vertegenwoordigd bij de politieke ledenraden en het congres
- En neemt ad hoc deel aan op onderwerp ingerichte overleggen

Lokaal Bestuur (gedrukt en digitaal), film & communicatie

CLBNieuws verscheen in 2017 25 keer, het blad *Lokaal Bestuur* 4 keer. Alle uitgaven zijn digitaal na te lezen. De redactie is vier keer bijeengekomen. Naast Jacqueline Kalk en Jan Erik Keman maakten Aukelien Jellema, Bea de Buisonjé, Louis de la Combé, Anneke Dubbink, Maarten Divendal, Antoine van Lune en Ingrid Wolsing deel uit van de redactie.

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen heeft het CLB in 2017 11 filmpjes met lijsttrekkers opgenomen en gepubliceerd via *CLBNieuws*, de website en de sociale mediakanalen. Annelies de Jonge uit Zutphen gaf de aftrap. Daarna was het aan de beurt aan Marga Jonkman (Apeldoorn), Hans Adriani (Nieuwegein), Stella van Gent (Sudwest Fryslan), Martijn Balster (Den Haag), Laurens van der Velde (Enschede), Richard Heijmann & Tirza Houben (Roermond), Yusuf Celik (Tilburg), Songül Mutluer (Zaanstad), Inge Oosting (Hoogeveen) en Jerzy Soetekouw (Almere). In 2018 werd bovendien nog een filmpje met Ammar Selman (Nijmegen) opgenomen.

Er waren daarbij drie doelen: 1. Lijsttrekkers kregen een podium, 2. Lijsttrekkers kregen filmpje om later in de campagne te gebruiken en 3. CLB-leden konden verder kennis maken met de verschillende lijsttrekkers. Lijsttrekkers werd gevraagd op wie of wat ze het meest trots waren en welk onderwerp wat hun betreft de aandacht verdiende. Vervolgens zochten Jan Erik Keman en een professioneel filmmaker de lijsttrekker op en namen ze het filmpje in een dag op. Het door de filmmaker in elkaar gezette filmpje werd vervolgens meegezonden in *CLBNieuws*.

Het filmpje en geselecteerde artikelen werden vanaf september niet alleen via de nieuwsbrief, website en twitter, maar ook via een nieuwe facebookpagina verspreid. Zeker voor film en het verbreden van het bereik onder in de lokale politiek geïnteresseerde PvdA-leden is facebook

een geschikt medium. De via het CLB-verspreide filmpjes bereikten via facebook gemiddeld genomen 1200 mensen en via twitter zo'n 1000 personen. Uitschieter was Inge Oosting die met haar filmpje 5640 mensen bereikte.

Website en ledenplatform

Ook in 2017 hebben we via onze website en het ledenplatform de verschillende groepen CLB-leden weten te bedienen. Op het ledenplatform werden onder meer discussies gevoerd over de toekomst van de rekenkamer, armoedebeleid en (a)-sociale politiek bij de waterschappen. Ondanks enkele vruchtbare discussies levert het platform nog niet op wat we ervan verwachten.

Publicaties in 2017

- Samenwerking met andere partijen tijdens gemeenteraadsverkiezingen 2018 (gedrukt en digitaal te raadplegen)
- Actualisaties Basisverkiezingsprogramma 2018 (gedrukt en digitaal te raadplegen)
- Advies Binnenlands Bestuur (digitaal te raadplegen)
- Water als Rode Draad II (digitaal te raadplegen)
- Geen democratie zonder waardenstrijd, Wibautlezing van Tom van der Meer (gedrukt en digitaal te raadplegen)

Toelichting op de capaciteit:

- 1 fte heeft bij de PvdA een omvang van 35 uur. Hierdoor is het bruto aantal beschikbare uren: $2.75 \times 35 \times 52$ weken op jaarbasis = 5005 uur aangevuld met $0.8 \times 35 \times 52 = 1456$. Hiermee is het totaal aantal bruto uren is 6461 exclusief de tijdelijke projectformatie
- Op deze bruto-uren wordt het aantal vakantie- en verlofuren in mindering gebracht
- 1 fte heeft 175 uur vakantierecht. In 2017 zijn er 6 feestdagen = 42 uur. Op het aantal bruto-uren wordt daarom in mindering gebracht: 3.55×175 uur = 621,25 uur en 3.55×42 uur = 149,1 uur
- De week tussen kerst en oud en nieuw zijn verplicht vrij, voor rekening van de werkgever (cao-afspraken) en daarnaast zijn er twee verplichte vrije dagen in overleg met de OR vast te stellen
- In totaal gaat het voor 2016 dan om 3.55×28 uur = 99,4 en 3.55×14 uur = 49,7 uur

Dit betekent dat er 5690.65 uur beschikbaar waren voor de uitvoering van het CLB-werkplan 2017.

De realisatie:

Beschikbare uren	planning	realiteit
Eindredactie lokaal bestuur	900	689
Artikelen inhoudelijk	75	157
Website (communicatie en onderhoud)	400	554
Netwerken incl k en k, weth en bm dag	1130	636,5
Advies	177	98
Werkgroepen en projecten	100	61,5

Intern overleg PvdA (SGS, direct.ov, VZ	100	137	
Intern overleg CLB	300	126,5	
Bestuur	60	156,5	
Actualiteit	300	181,5	
Scholing	1327	722,5	
Festival	121	181	
Onderzoek	300	376,5	
Ledenadministratie en secr	400	343	
subtotaal	5690	4420,5	4420,5
ziek		1062	
verlof		692	
buitengewoon verlof		760	
feestdagen		203	
subtotaal		2717	2717
totaal			7137,5

Uit de realisatie blijkt dat er 1270 uur minder besteed is aan de uitvoering van de activiteiten dan gepland. De verklaring ligt in de ziekteverzuimcijfers. Een van de medewerkers heeft zwangerschapsverlof gehad en de beoogde vervanging werd langdurig ziek. De nieuwe medewerkster voor scholing bleek na 5 weken een burnout te hebben. Dit leidde ook tot langdurig verzuim. De cijfers laten zien dat een kleine organisatie als het CLB zeer kwetsbaar kan zijn en gelet op de uitvoering van het jaarprogramma tegelijkertijd zeer veerkrachtig is.